

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/197/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7514212569
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Kolesár
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7514212569.3

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Kolesára a sudcov JUDr. Borisa Brondoša a JUDr. Jarmily Čabaiovej v spore žalobkyne Z. S., nar. XX.X.XXXX, bytom D. XX, H. D., zastúpenej A.. Z. Šuvadovou, advokátkou so sídlom Floriánska 16, Košice, proti žalovaným 1/ F. U., nar. X.X.XXXX, bytom K. XXX, H. Z., 2/ L. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX, H. Z. a 3/ A. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom K. XXX, H. Z., všetci žalovaní zastúpení: JUDr. T. Zaleta, advokát, s.r.o., so sídlom Ťahanovské riadky 25, Košice, o určenie vecného bremena, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie, sp. zn. 15C/224/2014-173 z 20. septembra 2019

rozhodol:

- I. Zrušuje rozsudok a konanie zastavuje.
- II. Stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej aj „súd“) napadnutým rozsudkom určil, že na nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXX, k.ú. H. Z. ako parcela C KN č. XXX/X - záhrada o výmere XXXX mX a na nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXX, k.ú. H. Z. ako parcela C KN č. XXX/X - záhrada o výmere XXX m2, v rozsahu vymedzenom v geometrickom pláne č. XXX/XXXX zo dňa X.X.XXXX overenom dňa XX.X.XXXX, bodmi X,X,X,X,X,X,X,X,X,X viazne vecné bremeno zodpovedajúce právu prechodu pešo a vozom k nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXX, k.ú. H. Z. ako parcela C KN č. XXX/X - záhrada o výmere XXX m2, ktoré právo patrí každému vlastníkovi nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXX, k.ú. H. Z. ako parcela C KN č. XXX/X - záhrada o výmere XXX m2, s tým, že geometrický plán č. XXX/XXXX zo dňa X.XX.XXXX sa stáva súčasťou rozsudku. T. žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu XXX%.

2. V celom rozsahu tým vyhovel žalobe, ktorá bola skutkovo vystavaná na tvrdení o vydržaní práva zodpovedajúceho vecnému bremenu s tým, že dobromyseľnosť k tomuto právu mala byť založená dojednaním o práve prechodu a prejazdu v darovacej zmluve z 22.11.1973, spísanej vo forme notárskej zápisnice N XXX/XX, registrovanej pod č. R XXX/XX, v nadväznosti na kúpnu zmluvu z 16.11.1972 spísanú vo forme notárskej zápisnice N XXX/XX, registrovanú pod R XXX/XX.

3. Prvoinštančný súd v napadnutom rozsudku skutkovo vyšiel zo zistení v podstatnom zodpovedajúcich tvrdeniam žalobkyne. Skutkovo tiež ustálil, že uznesením Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 15C/172/2015 bol schválený zmier na podklade dohody o vecnom bremene v prospech A. E. ako vlastníčky parcely č. XX/X - záhrady v intraviláne, zapísanej na LV č. XXX, resp. k pozemku navrhovateľky (A. E.) zapísaného na LV č. XXX, k.ú. H. Z. ako parcela č. XXX/X - záhrada o výmere XXX mX v rozsahu zakreslenom geometrickým plánom č. XXX/XXXX zo dňa X.X.XXXX.

4. Na takto zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ust. § 151n ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) v znení noviel, pričom dospel k záveru, že z notárskej zápisnice N 908/73, Nz 958/73 aj z uznesenia Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 15C/172/2015, vyplýva,

že vecné bremeno bolo zriadené v prospech A. E. ako vlastníčky parcely č. XX/X, z čoho usúdil, že má povahu vecného bremena „in rem“. V úvahách vedúcich k tomuto záveru bola podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku kľúčovou skutočnosť, že v oboch úkonoch je výslovne konštatované, že vecné bremeno je zriadené síce v prospech fyzickej osoby, ale ako vlastníčke pozemku, t.j. nevyplýva z neho úmysel, aby bolo zriaďované iba v prospech konkrétnej osoby, pretože v takomto prípade by osoba, v prospech ktorej by vecné bremeno malo pôsobiť, musela byť presne špecifikovaná, teda nepostačuje iba jej meno. Doplnil, že pokiaľ by malo byť zriaďované vecné bremeno „in personam“, nebol by ani dôvod špecifikovať túto osobu ako vlastníčku nehnuteľnosti - pozemku, keďže také vecné bremeno pôsobiace v prospech určitej osoby, patrí bez toho, aby táto osoba bola vlastnícky viazaná k určitej nehnuteľnosti, a teda v danom prípade vecné bremeno bolo zriaďované pre fyzickú osobu ako vlastníčku nehnuteľnosti, a teda „in rem“. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie s poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1 plným procesným úspechom žalobkyne v spore.

5. Proti tomuto rozsudku podali žalovaní odvolanie s návrhom, aby ho odvolací súd zmenil a žalobu zamietol. Namietali v ňom skutkové vady rozsudku spočívajúce podľa ich presvedčenia v nesprávnych skutkových záveroch súdu prvej inštancie, ktoré založil na chybnom hodnotení dôkazov týkajúcich sa, resp. preukazujúcich ich tvrdenia ohľadne skutočnosti, že medzi právnou predchodkyňou žalobkyne A. E. a žalovanými F. U., L. U. a A. Z. bol schválený súdny zmier, podľa ktorého nadobudla právna predchodkyňa žalobkyne A. E. právo prechodu pešo i vozom, cez pozemok žalovaných, evidovaný v katastri nehnuteľností na LV č. XXX, k.ú. H. Z., ako parcela č. XXX/X - záhrada o výmere XXXXmX, k pozemku žalobkyne (A. E.), zapísaného na LV č. XXX k. ú. H. Z., parcela č. XXX/X - záhrada o výmere XXX mX v rozsahu zakreslenom v geometrickom pláne č. XXX/XXXX zo dňa 7.4.2008 a vyznačeného bodmi 1,2,3,4,5,6,7,8,9 s tým, že žalobkyňa je oprávnená využívať rozsah vecného bremena aj dopravným prostriedkom na nevyhnutné úkony súvisiace s nehnuteľnosťou. Zmier podľa odvolateľov jasne konštatoval len vecné bremeno in personam, nie in rem. Namietali, že ani textácia čl. VI notárskej zápisnice N 908/73, Nz 958/73 z 22.11.1973 nespomína to, že by sa prechod povoľoval komukoľvek, kto je vlastníkom pozemku parc. č. XXX/X. Uviedli, že žalobkyňa sa žalobou domáha určenia vecného bremena v širšom rozsahu, keďže podľa ich názoru od jeho zriadenia v roku 1973 došlo k jeho vydržaniu v prospech každého vlastníka parcely č. XX/X, čo však podľa nich nevyplývalo z vykonaného dokazovania. Svojimi odvolacími námietkami poukazujúcimi na to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, žalovaní podľa posúdenia odvolacieho súdu uplatnili odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP. Odvolací súd pre úplnosť poznamenáva, že v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, musí prihliadať, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené. Naproti tomu, vo vzťahu k ostatným odvolacím dôvodom, je odvolací súd podľa ust. § 380 ods. 1 CSP viazaný ich vymedzením v odvolaní, a preto na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s ust. § 365 CSP dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodnutí o odvolaní prihliadať nemôže, aj keby takéto porušenia zistil (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1269s).

6. Žalobkyňa sa vo vyjadrení k odvolaniu v zásade stotožnila so spôsobom posúdenia veci súdom prvej inštancie, pričom zvlášť prisvedčila správnosti záveru že vecné bremeno bolo zriadené „in rem“, ktorý má z jej pohľadu oporu nielen v jej tvrdení, ale aj vo vykonanom dokazovaní a v logickom slede udalostí z predchádzajúcich desaťročí.

7. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaných ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenými osobami (§§ 359 až 361 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a z hľadiska odvolaním uplatneného odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle § 380 ods. 2 CSP a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na potvrdenie, ani na zmenu rozsudku.

8. Podľa § 161 ods. 1 a 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

9. Podľa § 230 CSP, ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

10. Súd je povinný skúmať procesné podmienky v ktoromkoľvek štádiu konania. Ustanovenie § 161 ods. 1 CSP má povahu generálneho procesného ustanovenia týkajúceho sa skúmania procesných podmienok. V zásade teda platí, že súd danosť alebo nedanosť procesných podmienok skúma ex officio, a to v ktoromkoľvek štádiu konania. V zmysle dôsledného uplatňovania princípu jednotnosti konania, čiže tzv. arbitrárneho poriadku, konanie tvorí jeden celok od momentu jeho začatia až do právoplatného skončenia. Pretože však toto ustanovenie má povahu generálneho ustanovenia, osobitné ustanovenia CSP tento všeobecný postup derogujú. Nedostatok procesnej podmienky spôsobuje tzv. vadu konania. Procesné podmienky môžeme rozdeliť do štyroch základných skupín, a to na a) procesné podmienky na strane súdu, b) procesné podmienky na strane strán (strany) sporu, c) vecné procesné podmienky a d) negatívne procesné podmienky. Ďalšie členenie procesných podmienok závisí od ich následku na prebiehajúce civilné konanie, pričom z hľadiska tohto diferenciačného kritéria ich členíme na odstrániteľné a neodstrániteľné. Ak súd zistí, že ide o neodstrániteľnú vadu konania, musí uznesením konanie zastaviť. Medzi negatívne procesné podmienky zaraďujeme prekážku právoplatne rozhodnutej veci a prekážku litispendencie. Prekážka právoplatne rozhodnutej veci je neodstrániteľným nedostatkom procesnej podmienky konania a vždy vedie k zastaveniu konania (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 605 - 615s).

11. Z citovaného ust. § 161 ods. 1 CSP teda vyplýva pre súd povinnosť prihliadať kedykoľvek počas konania na to, či sú procesné podmienky splnené. Rovnaká povinnosť je uložená aj odvolaciemu súdu, a to aj vtedy, ak nedostatok procesných podmienok nebol stranou sporu výslovne ako odvolací dôvod uplatnený. Ide zároveň o jediný prípad, kedy odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1269s).

12. Z obsahu spisu Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 15C/172/2008 odvolací súd zistil, že v tejto veci bol medzi A. E. v procesnom postavení žalobkyne (právnou predchodkyňou žalobkyne) a žalovanými F. U., L. U. a A. Z. schválený zmier deklarujúci, že A. E. nadobudla právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré pozostáva z práva prechodu pešo i vozom, cez pozemok žalovaných, nehnuteľnosť zapísanú na LV č. XXX, k.ú. H. Z., ako parcela č. XXX/X - záhrada o výmere XXXX m², k pozemku žalobkyne A. E. zapísaného na LV č. XXX k.ú. H. Z. ako parcela č. XXX/X - záhrada o výmere XXX m², v rozsahu zakreslenom v geometrickom pláne č. XXX/XXXX zo dňa X.X.XXXX a vyznačeného bodmi 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. K základom (žalobným dôvodom) žalobného nároku právnej predchodkyne žalobkyne bolo tvrdenie o vydržaní práva zodpovedajúceho vecnému bremenu s tým, že dobromyseľnosť k tomuto právu mala byť založená dojednaním o práve prechodu a prejazdu v darovacej zmluve z 22.11.1973, spísanej vo forme notárskej zápisnice N 908/73, registrovanej pod č. R 576/73, v nadväznosti na kúpnu zmluvu z 16.11.1972 spísanú vo forme notárskej zápisnice N 787/72, registrovanú pod R XXX/XX. Totožný skutkový základ má žaloba i v prejednávacom prípade, pričom prvkom vylučujúcim zhodu oboch vecí, má byť podľa žalobného návrhu len povaha vecného bremena „in rem“ oproti vecnému bremenu „in personam“, v zmysle rozhodnutia Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 15C/172/2008.

13. V preskúmvanej veci však už odvolací súd v uznesení sp. zn. 9Co/186/2018 zo dňa 29.4.2019 vyslovil právny názor, že uznesením Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 15C/172/2008 z 23.9.2009, došlo k rozhodnutiu o vecnom bremene „in rem“.

14. Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) nastáva vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Pritom nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného a naopak). Ten istý predmet konania je daný, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. vyplýva z rovnakého skutku). Konanie sa týka tých istých osôb v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov (či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý

skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne, resp. inak (uznesenie Najvyššieho súdu SR, zo dňa 13. 10. 2009, sp. zn. 5 Cdo 120/2009).

15. Z ustanovenia § 151n ods. 1 OZ vyplýva, že práva zodpovedajúce vecným bremenám, resp. vyplývajúce z vecných bremien môžu byť dvojakého druhu, a to spojené s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti (pôsobia in rem) alebo patriace určitej osobe (pôsobia in personam). V prípade vecného bremena pôsobiaceho „in rem“, každý vlastník nehnuteľnosti je oprávnený z vecného bremena pri zmene vlastníctva tak na základe univerzálnej, ako aj singulárnej sukcesie. Právo vyplývajúce z vecného bremena je tu nerozlučne späté s vlastníckym právom k nehnuteľnosti, takže prechádza s vlastníctvom veci na nadobúdateľa. Toto právo pôsobiace „in rem“ slúži na prospešnejšie využívanie určitej a nie žiadnej inej nehnuteľnosti patriacej oprávnenej osobe, napr. právo cesty cez susediaci pozemok.

16. Nakoľko na tom istom skutkovom základe už bolo v inom konaní rozhodnuté o vecnom bremene „in rem“ na zaťaženom pozemku a keďže v prejednávanej veci sa žalobkyňa ako právna nástupkyňa (na základe singulárnej sukcesie) A. E. domáha judikovania toho istého práva (vecného bremena „in rem“) je daný neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky, ktorý bráni pokračovaniu v konaní. Z tohto dôvodu odvolaciemu súdu neostávalo iné, než napadnutý rozsudok podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP zrušiť a konanie podľa § 161 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 230 CSP zastaviť.

17. Podľa ust. § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

18. Z procesného hľadiska zavinila zastavenie konania žalobkyňa (§ 256 ods. 1 CSP), keďže uplatnila nárok, ktorý vzhľadom na nedostatok podmienky konania nebolo možné prejednať. Preto v súlade s citovaným zákonným ustanovením vzniklo právo na náhradu trov konania žalovanej strane.

19. Podľa ust. § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

20. Aplikácia tohto ustanovenia (§ 257 CSP) prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov neprizná. Výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ale aj v okolnostiach na strane strán sporu. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery strán a tiež na okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu práva na súde, na chovanie strán v priebehu konania a ich postoj v konaní, ako aj k ďalším relevantným skutočnostiam, ktoré určitým spôsobom individualizujú situáciu strany v tom smere, že si zasluhuje špecifické zaobchádzanie v zmysle vyššie citovaného ustanovenia (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 14/99, uverejnené ZSP č. 1/2000, nález sp. zn. III. ÚS ČR 1840/10 zo dňa 23.9.2010, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>). Odvolací súd v tejto otázke poukazuje na výstižný záver, formulovaný Ústavným súdom Českej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 2862/07 zo dňa 5.11.2008, v zmysle ktorého ust. § 150 O.s.p. (pozn. odv. súdu: obdobne § 257 CSP) slúži na riešenie situácie, v ktorej je nespravodlivé, aby ten, kto dôvodne hájil svoje porušené alebo ohrozené práva alebo právom chránené záujmy, obdržal náhradu nákladov, ktoré pri tejto činnosti účelne vynaložil. Dôvody hodné osobitného zreteľa vidí odvolací súd v okolnostiach prípadu, majúcich v širších súvislostiach dosah na spravodlivé usporiadanie pomerov strán. Odvolací súd v prvom rade prihliadol na skutočnosť, že žaloba bola podaná z dôvodu, že žalovaní porušili svoj záväzok neohradiť parc. č. 85/2, čím žalobkyni znemožnili prechod k jej záhrade na parc. č. 596/2. V ďalšom zohľadnil nesprávne zapísanú ľarchu na LV č. XXX, podľa ktorého zápisu je vecné bremeno zriadené iba v prospech Jolany E., H. Z. č. XXX. Za tohto stavu by bolo podľa názoru odvolacieho súdu v rozpore s požiadavkou spravodlivosti (čl. 2 ods. 1 CSP), pokiaľ by bola žalobkyňa zaviazaná povinnosťou nahradiť žalovaným trovy konania.

21. O trovách celého konania preto odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 257 CSP tak, že stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, a to z dôvodov uvedených v ust. § 420 CSP. Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch uvedených v ust. § 429 ods. 2 CSP.